

Vasario 16-oji turėtų būti kas dieną

Irmanto Sidarevičiaus nuotr.

ar kažki kokios internacionalinės verslovės filiale.

Atsakingai galiu pareikšti, kad mūsų organizacijos skautas, paklaustas, kas yra jo Tėvynė, atsakys - Lietuva, o ne Europa. Ir ištars tai su pasididžiavimu. Kad devyni iš dešimties pasakys svarbiausias valstybės datas, gebės papasakoti apie kunigaikštį Gediminą, savos šalies didžiūnus... Be to, jie savąją vietą suvokia kaip darbą savos Tėvynės labui, o ne kosmopolitiškas klajones po pasaulį.

- Būtų gera tokias savybes išugdyti ne tik skautams - visiems Lietuvos piliečiams. Kaip skautų brolijos vadams pavyksta pasiekti tai, ko nepavyksta pasiekti valstybės institucijoms?

- Mano prosenelis iš mamytės pusės buvo rekrutas, mano senelis - knygnešys ir bakuliorius (toks pats slaptas mokytojas, kaip ir daktorius, tačiau bakuliorius - mokytojaudavo be atlygio, vien iš idėjos). Todėl iš patirties galiu pasakyti - nėra veiksmingesnės pilietinio ugdymo institucijos nei šeima - vertybių perdavimas iš kartos į kartą. Juk kiekvienas turime savo tėvus ir savo senelius. Tiesiog netingėkime pasiklausyti jų pasakojimų. Ir klausykime ne ausimis, o širdimi.

Antra kertinė institucija - mokykla. Deja, švietimo sistema Lietuvoje, mano požiūriu, apskritai yra palaida bala. Pedagogai šiais laikais (pradedant, žinoma, pačia Švietimo ir mokslo ministerija) savo misiją suvokia tik kaip specialistų ugdymą, tačiau jau seniai pamiršta gilesnė ir svarbesnė misija - žmogaus ugdymas, piliečio ugdymas, savo šalies patrioto ugdymas. Pamokose dėmesys skiriamas dėstomam dalykui, o visa kita - kelios šventės, į kurias moksleiviai suvaromi pakienti ir pažiovauti privalomąja tvarka. Ką jie gauna mokyklose? Ką jie sužino apie gyvenimą? Nieko.

Stebiu vaikus, ką tik įsiliejusius į mūsų broliją. Pastebiu, kad jie nesipriešina mūsų deklaruojamoms vertybėms, kad mielai jas priima. Nors jiems persilaužti sunku - mat apie tas vertybes iki ateidami pas mus jie apskritai nieko nežinojo.

Vaikštome po mokyklas, kviečiame jaunimą prisidėti prie mūsų, it kokie apaštalai "žvejojame sielas", tačiau tiek Švietimo ir mokslo ministerija, tiek pedagogai ne itin linkę bendradarbiauti. Tesiūlome jiems padėti, vardan vaikų, vardan Lietuvos ateities, o jie... Vieni reaguoja kaip į pinigų prašinėtojus, kiti - kaip į konkurentus, mėginančius apgauti...

Sakome pedagogams: "Mes jums talkinsime. Skautybės tikslas - ugdyti žmoguje atsakomybės jausmą, patriotiškumą", o jie mums atsako: "Mes ir be jūsų sugebame Vasario 16-osios šventę surengti".

Taip sako Lietuvos skautų sąjungos tarybos pirmininkė Dalia TARAILIENĖ, kalbėdama apie apmirusią tautos dvasią ir nedovanotiną to apmirimo pasekmę - mūsų jaunimą, kuris auginamas tik specialistais, tačiau ne patriotais ir netgi ne piliečiais.

R Rīmvydas STANKEVIČIUS
"Respublikos" žurnalistas

- Skautų šūkis: "Dievui, Tėvynei ir artimui". Smalsu sužinoti, ką Lietuvos skautams reiškia žodis "Tėvynė" šiais laikais, kai daug kas nori, kad taip vadintume ES?

- Mano, kaip Lietuvos skautų sąjungos vadovės, kaip organizacijos ir apskritai visų mūsų piliečių vienas pagrindinių tikslų yra skiepyti jauniems žmonėms pasididžiavimą savo tauta, savo kalba, savo šalies istorija, savo protėviais, jų perduotomis tradicijomis, mentalitetu - visu tuo, kuo išsiskiriame iš kitų tautų. Negalime, neturime teisės domėtis vien verslu ir ekonomika. Juk nuo to priklausys, ar gyvensime visavertėje valstybėje,

Negi nesupranta, kad kalbama apie jaunimo sielas, o ne apie šventės organizavimą? Negi nesupranta, kad ta Vasario 16-oji turėtų būti kas dieną? O Švietimo ir mokslo ministerijoje, atvirai tarant, net nematau, su kuo galėčiau apie tai šnekėtis. Švietimo ir mokslo ministerija turi šviesti, turi ugdyti žmogų, o šiandienėse programose apie tai nė eilute neužsiminta. Tad gal ministerijai derėtų pakeisti pavadinimą į labiau atitinkantį jos veiklą?

Atvirai pasakysiu: džiaugiuosi, kad mokyklą baigiau sovietmečiu. Paradoksalu, bet patriotinio auklėjimo anuomet mokyklose buvo daugiau nei šiandien. Ne apie sovietinę propagandą kalbu - apie tikrą patriotinį auklėjimą, kuris tegalėjo būti pagrindinis, skiepijamas "tarp eilučių".

- Švietimo ir mokslo ministerija su jumis bendradarbiauti nenori. O kaip dvasininkija, Krašto apsaugos ministerija?

- Menu laikus, kai Krašto apsaugos ministerija išties buvo mūsų bičiuliai ir ramstis. Stovyklavdavome drauge, kariai dalindavosi su skautukais savosiomis žiniomis, skiepijo tautinę dvasią... Tačiau pri-

stigus finansų buvo nustota mus remti, o nustojus remti neliko ir laiko bendrauti. Dėl dvasininkijos... Nenoriu mesti akmens į jų daržą, bet Lietuvos skautų sąjunga ir šiandien neturi savo dvasinio vadovo. Tai, manau, neatleistina.

- Ir daug sielų jums vieniems pavyksta sužvejoti? Skautų organizacija šiandien Lietuvoje gausi?

- Deja, ne. Vilniaus krašte tėra apie 300 mūsų - Lietuvos skautų sąjungos narių. Žinoma, stovyklaujančių ir su skautybe susijusių žmonių yra gerokai daugiau, tačiau skaičiuoju tuos, kurie išties skautauja.

- Kalbėdama apie skautus, jūs taip pabrėžiate "mūsų", tarsi egzistuočių dar kažki kokie kitokie skautai?

- Deja, skautai jokia išimtis - per šį šalies skaidymosi ir skilinėjimo dvidešimtmetį iš vienos organizacijos - būtent dar prieš karą įkurtos Lietuvos skautų sąjungos - atsirado mažiausiai septynios skautiškos organizacijos, kažkuo tarpusavyje išsiskiriančios ir dėl kažko nesutariančios. Manau, jei tai būtų suolas - visi ant jo tilptu-

me, tačiau kai yra kėdė, prasideda politika ir konkurencija dėl jos.

- Panašiai kaip su Lietuvos krikštu - ne pats krikštas svarbu, o iš kieno rankų jį priimi. Čia turbūt taip pat skaidymąsi lėmė keli konkuruojantys finansinių "globėjų" šaltiniai?

- Na, taip. Taip atsirado Prancūzijos šefuojami "Euroskautai", taip atsirado "Skautija", taip nuo sąjungos atskilo "Seserija", dar vėliau - "Žemaičių skautai", "Jaunųjų krikščionių sąjungos skautai"... Visi turi skirtingas organizacines struktūras ir kiekviena - kas sau...

- Bet juk šūkis, skautybės esmė, įstatai - visiems vienodi? Robertas Baden-Pauelis (Baden-Powell) ir visa kita?..

- Tarsi ir vienodi - bet skiriasi. Pavyzdžiui, "Skautija" skelbia: "Pramogauk su tikslu", o aš nesutinku, kad tai yra pramoga. Nemanau, kad "Dievui, Tėvynei ir artimui" tėra pramoga. Beje, visos skautų organizacijos pagal įstatymus šiandien tapo jaunimo organizacijomis. Lietuvos skautų sąjunga buvo įkurta kaip jaunimą auklėjanti organizacija, orientuota į žmogaus ugdymą. Formuluočiau regis panašiai, o skirtumas - esminis.

- Bet jeigu tikslas bendras, jei esate šalies patriotai - tai susivienykite. Juk visi supranta, kad suskilusios organizacijos dalys ima niveliuoti viena kitą - prie konstruktyvaus darbo tai tikrai neprideda.

- Šiandien galime pasidžiaugti bent jau tuo, kad suradome galimybių visi susėsti prie apskritojo stalo, tartis. Svajoju, kad tai būtų žingsnis vienijimosi link. Tačiau vienytis reikia remiantis 1918 metų statutu, o ne kažki kokiomis kosmopolitiškomis naujovėmis. Antai bandė prie mūsų organizacijos jungtis jaunieji liberalai. Liūdna, bet teko nuo jų atsiriboti. Mūsų akimis, jie - betaučiai. Kaip, beje, ir "Euroskautai". Tad vienytis taip pat reikia ne bet kaip ir ne su bet kuo.

- Panašu, kad šiandien daugiau ar mažiau visi tapome betaučiais, palyginti su tais, kurie stovėjome Baltijos kelyje. Kaip pakilti dar vienam Sąjūdžiui?

- Štai kaip tik todėl ir noriu paprašyti, kad skauto savyje paieškotų kiekvienas Lietuvos pilietis. Kad suprastų, jog be Tėvynės, be tautos žmogus yra silpnas ir pažeidžiamas. Be artimo meilės - vienišas ir nelaimingas. Na, o be tikėjimo jis juk apskritai niekas. Tad ant šių trijų kertinių akmenų ir mėginkime statyti savąjį gyvenimą, savąją valstybę. Kitaip neliks mūsų valstybės. Drauge - ir mūsų pačių.